

ВПЛИВ БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ НА ПОКАЗНИКИ РОДЮЧОСТІ ДЕРНОВО-ПІДЗОЛИСТОГО ҐРУНТУ

У. М. Карбівська, Г.М. Соловей

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(м. Івано-Франківськ)*

Агрохімічним властивостям ґрунтів належить провідна роль у створенні оптимальних умов росту і розвитку сільськогосподарських культур та стабілізації екологічного стану агроландшафтів.

В цілому оптимальні параметри залежать від генетичних особливостей ґрунту, кількісного і якісного складу його мінеральної і органічної частини. В природних ценозах динаміка параметрів агрохімічних властивостей менш виражена і залежить в основному від території чи певного ландшафту.

Дослідження проводились на стаціонарному полігоні кафедри агрохімії і ґрунтознавства, закладеному у 2013 році згідно загальноприйнятої методики. Ґрунтовий покрив дослідного поля представлений дерново-підзолистим поверхнево-оглеєним ґрунтом. Повторення – триразове, облікова площа дослідної ділянки – 25 м². Висівали районовані сорти багаторічних трав: тимофіївка лучна – Карпатська, конюшина лучна – Дарунок та природній травостій. В досліді використовували мінеральні добрива: аміачна селітра (34% д.р.); калімагnezій (29 % д.р.); суперфосфат (19 % д.р.) при трьох рівнях удобрення: контроль (без добрив) і Р₆₀К₆₀, Р₉₀К₉₀. Погодні умови протягом трьох років досліджень в основному були сприятливими для росту і формування врожаю трав.

За період проведення досліджень вміст загального гумусу не зазнав істотних змін. Найвищі показники спостерігались на варіанті з конюшиною лучною 2,06 %, найнижчі під природним травостоєм (1,95%).

Кислотність дерново-підзолистого ґрунту під природним травостоєм та сіяними травами характеризує ґрунт як дуже кислий. Найменша кислотність відмічена під природним травостоєм (рН сольової витяжки 4,8).

Показники вмісту поживних речовин відрізнялись по варіантах досліді в залежності від біологічних особливостей культур. До закладання досліді вміст азоту складав в шарі (0-20см) – 67,9 мг/кг ґрунту; рухомого фосфору – 78,4 мг/кг ґрунту, обмінного калію – 67,0 мг/кг ґрунту.

В середньому за період проведення досліджень (2013-2016 рр.), в ґрунті дослідної ділянки спостерігається підвищення умісту лужногідролізованого азоту в орному шарі на варіанті з тимофіївкою лучною сорту Карпатська становив 68,6 мг/кг ґрунту, під природним травостоєм 68,9 мг/кг ґрунту, конюшиною лучною сорту Дарунок – 68,3 мг/кг ґрунту. За трьохрічний період уміст лужногідролізованого азоту на варіанті з тимофіївкою лучною збільшився на 8,7 мг/кг ґрунту, з конюшиною лучною – 11,3 мг/кг ґрунту, природним травостоєм – 8,0 мг/кг ґрунту. При внесенні добрив найбільший приріст азоту було зафіксовано на варіанті з конюшиною лучною сорту Дарунок + Р₉₀К₉₀ – 11 мг/кг ґрунту. Найменша кількість азоту була на варіанті з природним травостоєм (67,9 мг/кг).

Оптимальні показники рухомого фосфору були зафіксовані на варіанті з конюшиною лучною – 81,9 мг/кг, що свідчить про середню забезпеченість дерново-підзолистого ґрунту цим елементом. Найнижчий показник на варіанті з конюшиною лучною сорту Дарунок + P₉₀K₉₀ – 80,7 мг/кг ґрунту.

Аналізуючи уміст обмінного калію по варіантах дослідів, встановлено істотне збільшення показників під тимофіївкою лучною сорту Карпатська на 9,3 %, що пояснюється біологічними особливостями даної культури та застосуванням мінеральних добрив.

Встановлено, що найвищу продуктивність серед варіантів дослідів було зафіксовано з конюшиною лучною сорту Дарунок (6,2 т/га). При внесенні фосфорно-калійних добрив продуктивність трав збільшувалась в середньому на 0,1-0,2 т/га.

В цілому засвоєння рослинами елементів живлення залежить від їх співвідношення і концентрації в поживному розчині. Ріст надземних органів рослин і розвиток кореневої системи найкраще проходить за оптимального співвідношення в ньому іонів мінеральних речовин. Тому для реалізації потенціалу продуктивності багаторічних трав система удобрення повинна бути направлена на створення фізіологічно оптимального співвідношення між рухомими формами елементів живлення.